

Biblioteka **/matrix/**

Naslov originala
The Out-of-Body Experience

All rights reserved
Copyright © Watkins Publishing 2011
Text Copyright © Anthony Peake 2011

Hrvatsko izdanje © Planetopija 2012.

Prijevod **Aleksandra Barlović**
Lektura **Katarina Starčević**
Korektura **Ivan Marenić**
Urednica **Danijela Duvnjak**
Naslovnica **Bee biro**, Zagreb
Grafičko oblikovanje **Ermege**, Zagreb
Tisak **Profil International**, Zagreb
Za nakladnika **Marina Kralj Vidačak**
Nakladnik **Planetopija**, Zagreb
lipanj 2012.

Sva prava pridržava nakladnik. Nijedan dio ove knjige ne smije se upotrijebiti niti reproducirati na bilo koji način bez pisane dozvole, osim u slučaju kratkih navoda u kritikama ili ocjenjivačkim člancima. Za sve obavijesti možete se obratiti nakladniku.

ISBN 978-953-257-225-4

CIP zapis dostupan u računalnom katalogu Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu pod brojem 806295.

Anthony Peake

Izvantjelesno iskustvo

Povijest i znanstvena saznanja o astralnim
putovanjima

Zagreb, 2012.

Sadržaj

Zahvale	7
Predgovor	9
Uvod	11
Prvi dio ISKUSTVO	15
<i>Prvo poglavlje</i> Uvod	17
<i>Drugo poglavlje</i> Mistično objašnjenje	22
<i>Treće poglavlje</i> Misterij iskustva nadomak smrti	34
<i>Četvrto poglavlje</i> Poseban slučaj: Robert Monroe	51
<i>Peto poglavlje</i> Telepercepcija: slučaj Inga Swanna	64
<i>Šesto poglavlje</i> Suvremene skupine	76
<i>Sedmo poglavlje</i> Misterij lucidnog sanjanja	89
Drugi dio ZNANOST	101
<i>Osmo poglavlje</i> Neurologija	103
<i>Deveto poglavlje</i> Put psihodelika	110
<i>Deseto poglavlje</i> Fizika	120
<i>Jedanaesto poglavlje</i> Intrasomatsko iskustvo	144
Pogovor	156
Bilješke	159
Kazalo	163
O autoru	167

Predgovor

Anthony Peake napisao je iznimno jasnu i sveobuhvatnu knjigu o nevjerojatno složenoj i tajanstvenoj temi. Zadovoljstvo mi je napisati nekoliko riječi predgovora i preporučiti knjigu svima koji su se ikada zapitali je li ono što opažamo u svakodnevnom svijetu *doista* taj svijet. I jesu li neka opažanja potpuno izvan tog svijeta.

Odgovor na prvo pitanje je niječan, a na drugo potvrđan. Ne, krajnje je nevjerojatno da je svijet samo ono što opažamo. I da, možemo ga pojmiti posve drugačije od uobičajenih opažanja. (Bertrand Russell kratko je sažeo prvo pitanje. Rekao je: 'Ono što je razborito, vodi fizici, ako je ispravno. Fizika, ako je ispravna, dokazuje da je razborito pogrešno. Stoga je razborito, ako je ispravno, pogrešno. Dakle, pogrešno je.')

U svjetlu je suvremene znanosti, a osobito fizike, odgovor na prvo pitanje prilično nedvojbjen. Ali nema jasnog odgovora na teže pitanje: što je istinska priroda svijeta? I kako je moguće da svijet opažamo toliko različito? Ne samo iz svojeg mozga i tijela nego čak i dalje... Ta pitanja oduvijek potiču ljude na razmišljanje, a danas su jednako važna. Neće nestati ako ne budemo obraćali pozornost na njih, što suvremeni ljudi čine prihvaćajući lak i pomodan stav prizemljenog skepticizma.

Peake se suočava s tim teškim pitanjima jer je doživio iskustva koja nije mogao, a ni želio zanemariti. U ovoj knjizi opisuje vlastita iskustva, ali i različita iskustva drugih ljudi, neka nepotvrđena, a neka pak pomno istražena. Iako su ta iskustva neobjašnjiva u kontekstu prizemljenog pragmatizma, uvjerljivo su stvarna. Nisu čak ni neuobičajena, nego se samo vrlo često potiskuju te se o njima u pravilu malo govori i slabo ih se istražuje. Doima se da um i mozak mogu komunicirati sa svijetom na neobične i zadivljujuće načine. I da je svijet sâm po sebi neobičan i zadivljujuć na način koji opažaju samo mistici i pjesnici.

Baveći se tim pitanjima, Peake spominje moju teoriju pa bih se trebao osvrnuti na to. Da, rekao sam da sveobuhvatno more informacija i sjećanja, koje

nazivam 'akašičkim poljem', proizlazi iz polja nulte točke. Ali u proteklih sam nekoliko godina preinačio tu jednostavnu, možda čak i previše jednostavnu pretpostavku. Polje nulte točke samo je jedno od mnogih fizičkih očitovanja duboke strukture univerzuma. U temelju je svega toga vrlo vjerojatno polje svih polja, koje uključuje polje nulte točke i njegovu energiju nulte točke, ali obuhvaća mnogo više. Obuhvaća i sva univerzalna te kvantna polja, kao i još slabo istraženo holografsko polje za koje vjerujem da omogućuje nelokalnu povezanost u temelju sprege na "mikro" i "makro" razini. Ali sve što sam tvrdio o polju nulte točke vrijedi i za to superveliko jedinstveno polje. Ono je samo po sebi nevidljiva matrica koja podržava vidljivi univerzum. Ne možemo je definirati kao zasebnu stvarnost jer bi svaka definicija bila u kontekstu onog - polja, sile, odnosa ili entiteta - što nije tvorevina tog polja, nego je zapravo u njemu. Ili, radikalnije, onog što *jest* to polje.

Ne može se reći da postoji očitovani svijet / temeljno polje u kojem se taj svijet nalazi. Svijet i polje su jedno. Taj je jedan svijet nelokalan; svi su njegovi elementi povezani suptilno, ali djelotvorno. Mikrotubule, Bose-Einsteinovi kondenzati, hologrami, polje nulte točke i superveliko jedinstveno polje *akaše* pretpostavke su za razumijevanje njegove prirode i dinamike.

Peake nudi savjestan i detaljan pregled važnih dokaza neobičnih i zdravorazumski neobjašnjivih iskustava te jasno razmatranje mogućih objašnjenja. Na taj nas način približava razumijevanju misterija stvarnog svijeta te mnogih načina na koje ga možemo poimati. To je smisao ove knjige. Vrlo je važna, možda čak i važnija od svih knjiga koje sam pročitao. Čitanje ove knjige iskustvo je koje širi um pa ga stoga ne smijete propustiti.

Ervin Laszlo

Uvod

Odjednom više nisam bio sasvim siguran u to. Ono što se kod kuće, u Engleskoj, doimalo kao dobra zamisao, bilo je manje primamljivo dok sam gledao kako izumitelj oživljuje svoju Luciju. Nalazila se u kutu gotovo nalik kukcu, a njezino jedino oko čekalo je da me uhvati u svoj gorgonski pogled. Zapravo, podsjetila me je na NLO-e koji su uništili čovječanstvo u izvornom filmu *Rat svjetova* iz pedesetih godina 20. stoljeća.

Bio sam kod spisateljice Evelyn Elsaesser-Valarino na obali Ženevskog jezera u Švicarskoj. Evelyn me je pozvala k sebi kako bih upoznao australskog psihologa dr. Engelberta Winklera i njegovog suradnika, neurologa dr. Dirka Proeckla. Dr. Winkler je pročitao moje dvije knjige i znao je da pišem knjigu koju upravo čitate. Znao je i da je tema ove knjige izvantjelesno iskustvo pa je stoga želio da sâm iskusim kako u to stanje ući po vlastitoj želji.

Dr. Winkler mi je večer prije, uz ukusan obrok u Ženevi, prilično podrobno objasnio kako Lucia ostvaruje svoju čaroliju. Rekao mi je kako su on i dr. Proeckl, kombinirajući stroboskopsku svjetlost i različite razine jakosti, pronašli način da promijene obrasce moždanih valova ispitanika smještenog pred LL-stimulator tako da odražavaju razinu inače opaženu u pojedinaca koji godinama prakticiraju tehnike duboke meditacije. Međutim, budući da se svjetlošću nastojalo pobuditi reakcije u mozgu, Lucia je katkad izazivala i transcendentalna iskustva slična iskustvima nadomak smrti te drugim izmijenjenim stanjima svijesti.

Dr. Winkler mi je potom opisao kako je u travnju 2010. godine sa svojim suradnicima posjetio Tibet ne bi li procijenio djelotvornost LL-stimulatora s jednom od malobrojnih skupina na svijetu koja je mogla dati mjerodavno mišljenje – s budistima poučenim tehnikama duboke meditacije, a osobito obliku poznatom kao “joga sanjanja”.

Rezultati su bili zapanjujući. Jedan je redovnik izjavio da je to iskustvo bilo kao “gledanje mandale zatvorenih očiju”. Drugi je rekao kako mu je svjetiljka omogućila usredotočiti duh na unutarnji svijet te isključiti vanjski. Dodao je kako je osjetio da je napustio tijelo te se našao u stanju u kojem je bio okružen

živim bojama. Winkler i Proeckl bili su oduševljeni jer su stručnjaci za duboka meditativna stanja potvrdili njihovo neurološko i psihološko istraživanje.

Pojave poput izvantjelesnih iskustava, lucidnog sanjanja i drugih neobičnih psiholoških opažanja oduvijek su mi bile zanimljive, ali nikada nisam doživio nešto što bi se moglo smatrati izmijenjenim stanjem svijesti.

Stoga sam se sutradan poslijepodne prepustio milosti i nemilosti "dame" po imenu Lucia.

Kad je dr. Winkler napunio stroj, znao sam da bi mi sljedećih dvadeset minuta moglo pružiti čvrst subjektivan dokaz postojanja takvih stanja. U suprotnom će ta stanja zauvijek ostati osjeti koje drugi opisuju i koje nikada neću moći istinski shvatiti.

Čekao sam da moja pustolovina počne. Smjestio sam se u naslonjač. Lucia je bila otprilike metar udaljena, a njezina su svjetla bila u razini mojih očiju. Dr. Winkler mi je rekao neka zatvorim oči. Poslušao sam ga i za nekoliko sekundi čuo da je stroj počeo raditi. Kroz zatvorene sam vjeđe opazio niz malih treperavih svjetala oko jače, središnje svjetlosti koja je bljeskala na prethodno programiran način. Otprilike sam dvije minute s blagim zanimanjem promatrao to treperenje. A potom se posve neočekivano dogodio niz eksplozija plave svjetlosti u sredini mojeg vidnog polja. Nekoliko sekundi poslije u perifernom se dijelu mojeg vidnog polja pojavio bljesak žute svjetlosti koja se polako proširila predodžbom preda mnom te prikrila plave eksplozije. Bio sam uvjeren da ta svjetla opažam zato što dr. Winkler mijenja boje na LL-stimulatoru. Upitao sam ga čini li to. Rekao mi je neka samo malo otvorim oči. Iznenadio sam se opazivši da vanjski izvor svjetlosti daje čistu, bijelu svjetlost bez traga boje. Boje nisu nastajale pod utjecajem vanjskog izvora, nego ih je unutra stvarao moj mozak. To mi je bilo prilično čudno.

Ali tada se počelo događati nešto što me je uznemirilo. Oči su mi počele vibrirati u glavi. Taj je osjet bio vrlo neugodan. Rekao sam dr. Winkleru za to. Tada sam čuo glas dr. Proeckla, neurologa, koji je očito upravo bio ušao u sobu. Rekao mi je neka ne brinem te da ne doživljavam neurološku, nego fiziološku reakciju na stroboskopski utjecaj. Na moje veliko olakšanje, vibriranje je nakon nekoliko sekundi prestalo, a tada sam opazio gibanje na rubu desne strane mojeg perifernog "vidnog" polja. Kad sam to spomenuo, dr. Winkler mi je rekao da okrenem glavu i pogledam što je ondje. Rekao mi je da je moj mozak preuzeo nadzor nad onim što doživljavam te da će se svjetlost u boji nastaviti pojavljivati čak i ako okrenem glavu nadesno i odvratim oči od stimulatora. To mi je bilo teško povjerovati, ali sam učinio kako mi je rekao. I zapanjio se. Svjetlost je i dalje bila prisutna iako više nisam gledao izravno u Luciju. Okrenuo sam glavu i "usredotočio" se na smetnju. Kad sam je razabrao, srce

mi je odjednom bilo u petama. Znao sam da je moje tijelo i dalje u sobi kuće nedaleko od Ženeve, ali je dio mene bio na posve drugom mjestu.

Gledao sam prostranu ravnicu koju su činili nizovi bijelih i crnih kvadrata, nalik šahovskoj ploči. Vidio sam kako ti kvadrati nestaju daleko na obzorju koje je sjalo slabašnom plavkastom svjetlošću. Tada sam shvatio da sam u zraku, tisuće i tisuće metara iznad površine te ravnice. Moj um jednostavno nije mogao pojmiti osjet dvojne lokacije. Ali moje su ruke zaključile kako je opasno biti ondje pa su stisnule naslone naslonjača čvrsto poput škripca. Osjet vrto- glavice bio je vrlo jak. Dok sam to pokušavao pojmiti, vibracije su ponovno započele, ali taj put nisu vibrirale samo moje oči, nego čitavo tijelo. S njihovim sam pojačavanjem osjetio snažan priljev krvi u glavu, a tada sam osjetio kako ustajem iz naslonjača. Zapravo, to nije posve točno. Osjećao sam se poput astronauta koji sjedi na raketi Apollo, a raketa juri sve brže u svemir. Bilo je iznimno zastrašujuće, ali istodobno čudesno zadivljujuće. No moj je strah nadjačao zadivljenost pa sam zamolio dr. Winklera da isključi Luciju. On je to učinio, a ja sam se odjednom vratio u stvarnost u kojoj sam se više od 56 godina osjećao vrlo sigurno.

Što god mi se dogodilo i kamo god sam oputovao onog toplog poslijepodneva u Švicarskoj, nije se dogodilo u onom što nazivamo "dogovorenim prostorom" – u prostoru koji dijelimo s drugima u sklopu svakodnevnog iskustva u svijetu – bilo je to posve drugačije mjesto. Doživio sam svoj prvi susret s temom planirane knjige, susret koji će potpuno promijeniti moj pristup toj zanimljivoj temi.

Vlastito mi je iskustvo pokazalo da sam do tada postavljao pogrešna pitanja. Potpuno je pogrešno pokušavati ustanoviti je li izvantjelesno iskustvo stvarno ili zamišljeno. Trebao sam istraživati samu prirodu opažanja, a time i prirodu pojavnog svijeta za koji nam osjetila govore da je vrlo stvaran.

Knjiga koju držite u rukama opis je mojeg osobnog nastojanja da shvatim što mi se dogodilo onog dana u Švicarskoj i da to uklopim u model koji sam već bio razvijao. Na njezinim ću stranicama razmotriti dokaz da su ta izmijenjena stanja svijesti subjektivno stvarna iskustva; usredotočit ću se na znanstvena saznanja koja govore kako se svijest može naizgled naći izvan tijela i na kraju ću iznijeti vlastite pretpostavke o tome što se možda događa dok osoba doživljava takva opažanja. Kao i u svim svojim knjigama, jednostavno ću iznijeti informacije. A vi ćete, dragi čitatelju, odlučiti hoćete li prihvatiti moje zaključke ili nećete.

Prvi dio

ISKUSTVO

Uvod

MALAJSKO ISKUSTVO

Tijekom proteklih je nekoliko godina moj život postao vrlo neobičan. Premda se od ranih tinejdžerskih godina zanimam za ono što mnogi ljudi nazivaju "čudnim pojavama", tek sam nakon objavljivanja svoje prve knjige *Ima li života nakon smrti? – Iznimna znanstvena saznanja o tome što se događa kad umremo* upoznao mnoge ljude koji su to doživjeli.

S druge strane, sâm sam doživio tek nekoliko neobičnih doživljaja, koji se ne mogu ni usporediti sa začudnim događajima koje mi slušatelji opisuju dok držim predavanja i o kojima mi čitatelji mojih knjiga pišu u elektroničkim porukama, a sada i na mojem internetskom forumu. Ali najčudnije je to što me redovito zapanji koliko su ta iskustva prizemljena i "normalna". To su obični ljudi koji su doživjeli neobična iskustva koja nisu mogli objasniti. Štoviše, mnogi mi se povjeravaju zato što se plaše o svojim iskustvima govoriti prijateljima i suradnicima, koji bi mogli zaključiti da im je potrebno psihijatrijsko liječenje.

Kad je objavljena moja druga knjiga *Daemon – vodič u vaše iznimno, tajno jastvo*ⁱⁱ, zanimanje za mene i za moje zamisli poraslo je toliko da su me odjednom redovito pozivali da gostujem u radijskim emisijama u Ujedinjenom Kraljevstvu i u Sjedinjenim Američkim Državama. Kako sam bio sve poznatiji, javljalo mi se sve više ljudi. Bio sam prisiljen zaključiti da ti iznimni događaji uopće nisu rijetki. Štoviše, bili su iznimno uobičajeni. Bilo mi je jasno da ti ljudi žele ispričati svoju priču jer žele *odgovore*, prave odgovore koji će *objasniti* što se točno dogodilo kad su doživjeli neobjašnjivo.

Jednog sam ponedjeljka odrađivao svoju redovitu poslijepodnevnu emisiju na radiju BBC Merseyside. Svaka dva tjedna izaberem temu o kojoj razgovaram s Billyjem Butlerom, lokalnom zvijezdom poznatom po realističnom pristupu i britkom smislu za humor. Billy je savršen voditelj i uvijek mi uspije postaviti pitanja koja bi postavio prosječan slušatelj. Tog je poslijepodneva

moja tema bila izvantjelesno iskustvo. Poznavao sam je tek površno. Međutim, znao sam dovoljno da bih iznio kratak pregled. Objasnio sam da se ljudi povremeno, najčešće u trenucima stresa ili straha, navodno nađu izvan tijela pa svijet oko sebe promatraju s drugog mjesta. Drugi tvrde da u tom stanju mogu otići na daleka mjesta te da čak sreću druga bića, ljudska i neljudska.

Dok sam to opisivao, vidio sam da je za Billyjev ukus sve to malo previše uvrnuto. Pitao me je kako je to moguće i postoje li znanstveni dokazi za takve slučajeve. Odgovorio sam mu da o toj temi ne znam dovoljno, ali da je želim proučavati. Potom nam je Steve Coleman, Billyjev producent, kroz slušalice javio da imamo slušatelja koji želi razgovarati s nama "u eteru". Billy i ja smo se složili i slušatelj je za nekoliko sekundi uspostavio kontakt s nama.

Žarko je želio razgovarati o događaju koji se zbio mnogo godina prije, potkraj pedesetih godina 20. stoljeća, dok je kao vojnik služio u Malaji (današnjoj Maleziji). Rekao je kako se, nakon što je cijelu noć probdio na straži, vratio u baraku. Kad je sjeo na krevet, shvatio je da je zaboravio probuditi vojnika koji ga je trebao zamijeniti na straži. Ustao je i krenuo prema krevetu tog vojnika. I u tom se trenutku osjetio prilično čudno. Točnije, u tijelu se osjećao čudno. Zbog nekog se razloga okrenuo i pogledao prema svojem krevetu. Silno se zaprepastio kad je vidio samog sebe kako i dalje sjedi na krevetu i zuri u prazno. To ga je, nimalo neobično, prestravilo pa je požurio natrag i skočio u svoje tijelo. Sljedeće čega se sjeća bilo je buđenje u vlastitom krevetu nekoliko sati poslije.

Iz tona njegova glasa bilo je očito da je taj događaj za njega već dugo misterij. Jednostavno nije mogao shvatiti kako je moguće da je napustio tijelo i gledao samog sebe s udaljenosti. Tražio je objašnjenje zato što u tom trenutku nije umirao nego je samo bio iscrpljen, ali se te sparne noći prije mnogo godina dogodilo nešto čudno, nešto što je njemu bilo posve neobjašnjivo.

Iskušao sam svoj uobičajeni pristup suprotstavljanja. Pitao sam ga je li moguće da je zaspao. "Ne", glasio je vrlo jasan odgovor. "Bio sam umoran, ali potpuno budan." Taj je čovjek krajnje uvjerenio tvrdio da je prije više od pedeset godina na nekoliko sekundi doživio nešto potpuno neobjašnjivo u kontekstu našeg suvremenog shvaćanja ustrojstva svijeta. Ljudi ne mogu jednostavno napustiti tijelo i lutati vanjskim svijetom. Svijest je tvorevina mozga i locirana je u mozgu. Tvrditi da svijest može postojati izvan mozga značilo bi da je naš materijalistički predložak potpuno pogrešan – da um može postojati bez potrebe za tijelom koje bi ga opskrbljivalo kisikom, za očima koje bi obrađivale svjetlosne valove i za ušima koje bi obrađivale zvučne valove. Nadalje, to znači da se svijest može kretati u vanjskom svijetu bez očitog načina kreta-

nja. Taj mladi vojnik u neutjelovljenom stanju nije imao noge koje bi ga nosile po baraci. Kako je mogao "otići" bilo kamo?

Kad je slušatelj završio s opisom svojeg iskustva, bilo je očito da smo i Billy i ja prilično zapanjeni. Taj je naizgled normalan, uravnotežen stariji gospodin u emisiji uživo opisao krajnje neuobičajen događaj.

SUZANNE SEGAL

Vrativši se kući, osjetio sam da je moje zanimanje za izvantjelesno iskustvo poraslo. Počeo sam čitati o tome i ponovno se iznenadio ustanovivši da je takvo iskustvo mnogo učestalije nego što sam pretpostavljao. Štoviše, ustanovio sam da suvremeni psiholozi i psihijatri nipošto ne odbacuju tu pojavu te da su u novije vrijeme obavljena mnoga zanimljiva istraživanja. Nadalje, znanstvenici su pametno zamijenili izraz "izvantjelesno iskustvo", nespretni i s negativnim prizvukom, izrazom za koji je manja vjerojatnost da će izazivati negativne reakcije. Novi je izraz "egzosomatsko". Ta mnogo preciznija riječ obuhvaća sva iskustva u kojima se čini da je svijest izvan tijela. To je zapravo i značenje same riječi – "egzo" označava "izvanjsko", a "soma" znači "tijelo".

Iznenadio sam se doznavši da su o toj temi napisani mnogi znanstveni radovi te da su zabilježene stotine slučajeva. Jedan mi je osobito privukao pozornost. Bio je to slučaj mlade Amerikanke Suzanne Segal, koja je početkom osamdesetih godina 20. stoljeća živjela u Parizu.

U proljeće 1982. godine nakon trudničkog tečaja čekala je autobus kojim se trebala vratiti kući, kad se dogodilo nešto vrlo čudno. Dok joj se autobus približavao, osjetila je pucketanje u ušima i odjednom kao da je bila obavijena svojevrsnim energetske poljem koje ju je odvojilo od vanjskog svijeta. Nekoliko je sekundi bila potpuno dezorijentirana, a tada je ustanovila da se njezino tijelo ponaša kao da ona njime ne upravlja. Ono što se potom dogodilo promijenilo joj je život. Taj događaj opisuje u knjizi *Sudar s beskonačnim*ⁱⁱⁱ.

Kad sam podignula desnu nogu kako bih ušla u autobus, sudarila sam se s nevidljivom silom koja je u moju svijest ušla kao tihi prasak dinamita, raznijejši vrata moje uobičajene svijesti, rascijepivši me. Ono što sam do tada nazivala "sobom" u nastalom je prostoru silovito istisnuto sa svojeg uobičajenog mjesta u meni na novo mjesto koje je bilo tridesetak centimetara iza i lijevo od moje glave. "Ja" je tada bilo iza mojeg tijela i gledalo je svijet ne koristeći se tjelesnim očima!

Odjednom se našla izvan svojeg tijela, u prostoru iza i lijevo od svojeg tjelesnog bića. Svoju je novu lokaciju u vremenu i prostoru opisala kao "oblak svjesnosti".

Bila je to slična, ali upečatljivija inačica onog što se dogodilo mojem slušatelju radija BBC Merseyside. To je iskustvo potpuno promijenilo njezin život i od tada joj se činilo kao da postoji u dvama svjetovima. Ali što joj se zapravo događalo, što se događalo svima koji su doživjeli takvo iskustvo? Jesu li svi jednostavno halucinirali ili su, još gore, samo lažljivci koji traže pozornost? Pa, za Suzanne Segal ne mogu reći jer je nisam upoznao. Ali pročitao sam njezinu knjigu pa smatram da je bila vrlo uravnotežena, obična mlada žena. Pokušao bih stupiti u kontakt s njom kako bismo razgovarali o tome, ali je ona, tragično i možda znakovito, 1997. godine umrla od tumora na mozgu.

Važno je napomenuti da je znanost možda na začetku nove paradigme u koju će se uklopiti i anomalije poput one koju sam onog poslijepodneva čuo u radijskom studiju. Štoviše, mnogi znanstvenici otvorenog uma redovito primjećuju da će sljedeći katalizator biti proboj u našem razumijevanju prirode svijesti. To je zato što nas svijest, i sve što ona povlači za sobom, suočava s nesavladivim problemima u vezi sa sadašnjom znanstvenom paradigmom. Samosvijest u naizgled nesvjesnom univerzumu jednostavno nije logična, a psihičke pojave čine anomalije koje bi mogle upućivati na do sada nepoznat znanstveni model u kome materija ne stvara um nego um stvara materiju.

Ali još je mnogo "anomalija" koje se ne uklapaju u sadašnju paradigmu. Primjerice, znanstvenici spremno priznaju da 71,3 posto univerzuma nedostaje². Tih 71,3 posto sastoji se od nečeg zvanog "tamna energija". Tako je nazvana jer nitko ne zna što je zapravo posrijedi. Znaju samo da mora postojati kako bi univerzum bio uravnotežen. Još je čudnije da se preostalih 28,7 posto sastoji od nečeg poznatog kao "barionska materija" i druge tajanstvene tvari poznate kao "tamna tvar". Barionska materija je sve što vidimo u fizičkom univerzumu. Štoviše, to je ono što nazivamo "materijom" i što po definiciji ima lokaciju, veličinu i masu. Tamna materija je drugi nepoznati oblik materije za koji znamo da postoji jer njezina gravitacija utječe na barionsku materiju. Dakle, fizički univerzum, kojem naša današnja paradigma pridaje mnogo veću važnost, samo je maleni dio većeg univerzuma koji jednostavno ne uspijevamo registrirati.

Bismo li objašnjenje za ono što se dogodilo mojem slušatelju i Suzanne Segal mogli pronaći u misterijima "tamne energije" i svijesti?

Knjiga koju držite u rukama plod je desetmesečnog intenzivnog čitanja i suradnje. O egzosomatskom iskustvu uspio sam razgovarati s nekima od najvažnijih ljudi koji ga prakticiraju i koji su ga doživjeli. Pregledao sam i

UVOD

najveći dio najnovijih sadržaja u svijetu znanosti, od neurologije do kvantne fizike. Iskreno vjerujem da sam tako stvorio pretpostavku koja bi mogla, samo mogla, pomoći objasniti što se događa. Ako sam u pravu, to znači da ono što smatramo stvarnošću uopće nije ono što vjerujemo da jest.

Na sljedećim ću stranicama razmotriti povijest i dokaze te potom predstaviti model. U skladu sa suvremenom znanstvenom terminologijom, ali i radi izbjegavanja pogrešnih tumačenja, izvantjelesno iskustvo i "egzosomatsko iskustvo" navodit ću kao istoznačnice, ovisno o kontekstu.

Kao i u slučaju ostalih mojih knjiga, vi ćete odlučiti je li ono što iznosim racionalno ili logično. Također, svi se mogu pridružiti raspravi na mojem međunarodnom forumu na www.anthonypeake.com/forum.

Mistično objašnjenje

DEFINIRANJE TERITORIJA

Proteklih sam pet godina upoznao mnoge ljude koji su mi strpljivo objasnili da je model univerzuma koji sam iznio u svojim prethodnim knjigama odražen u mističnoj tradiciji koju adepti i učitelji prenose od najdavnijih vremena. Međutim, nikada nismo podrobno razmotrili zamisao da bi svijest mogla napustiti svoju tjelesnu ljusku i otputovati na druge lokacije u vanjskom svijetu, koji nam je naizgled svima zajednički, i na neobičnija mjesta koja su jednako stvarna.

Upoznao sam poznavatelje šamanske, kabalističke, teozofijske tradicije i suvremenih mističnih tradicija te među njima stekao prijatelje, ali smo tu temu uvijek izbjegavali. Razlog je tome možda bila činjenica da moje knjige upućuju na prilično materijalistički model uma. Prema mojem modelu, magična mjesta možemo posjetiti unutar područja samog uma. Vanjski je svijet za većinu ljudi iluzija koju stvara mozak, sličan svijetu opisanom u filmovima *Matrica* i *Nebo boje vanilije*. Stoga se zamisao da bi osoba mogla projicirati um u vanjski prostor i putovati u njemu zapravo nije uklapala.

Međutim, kad sam objasnio da će moja sljedeća knjiga biti razmatranje egzosomatskog iskustva, suradnici su mi počeli oprezno objašnjavati da moj model, danas poznat kao "bohmovski IMAX", možda nije potpuno, pa čak ni djelomično, objašnjenje za mnoga tajanstvena izmijenjena stanja svijesti. Rekli su mi da su svjetovi koje posjećujemo u egzosomatskim stanjima vrlo stvarni te da je to odavno poznato. Dodali su kako bi me moglo iznenaditi otkriće da modeli stvarnosti većine velikih vjerskih tradicija obuhvaćaju egzosomatsko putovanje.

I tako je moje putovanje započelo pažljivim slušanjem onog što su mi govorili o tim tradicijama. U ovom ću poglavlju iznijeti svoja saznanja te opisati kako sam se na kraju razmatranja povijesti iznenadio otkrivši da moj model i model ezoteričnog mističizma odjednom nisu osobito različiti. To je jednostavno bilo pitanje perspektive.

PODRUČJE TRANSCENDENCIJE

Za mnoge ljude postoji samo jedan svijet – fizički svijet. U tom svijetu možemo putovati krećući se tijelom. Dosljedan je jer kad zatvorimo oči pa ih ponovno otvorimo, vidimo isto što smo vidjeli i prije. Nazovimo taj svijet “dogovorenim svijetom”. Dogovoreni svijet dijelimo s drugim ljudskim bićima, životinjama i neživim objektima, a sve to naizgled postoji u trodimenzionalnom prostoru. Kad zaspimo i potom se probudimo, dogovoreni se svijet možda razvio za naše odsutnosti, ali je uglavnom isti. Ljudi koje smo poznavali prije nego što smo zaspali gotovo su nepromijenjeni, a isto vrijedi za njihove osobnosti i motivaciju.

Međutim, kad napustimo dogovoreni svijet i uđemo u svijet snova, sve se mijenja. Doima se da se dogovoreni svijet povlači te da dolazimo na mjesto koje nije dosljedno. U tom svijetu nema kontinuiteta, jasnog zemljovida ili geografije. Doima se da zakoni znanosti u njemu ne vrijede, a ljudi koje srećemo u njemu nisu dosljedni. Štoviše, mogli bismo sresti ljude za koje znamo da su mrtvi. Mogli bismo ustanoviti da možemo letjeti. Mogli bismo sretati mitska stvorenja te se nalaziti na čudnim mjestima i lokacijama. Vrijeme se doima elastičnim i podatnim. Kad se nakon nekog vremena probudimo, vraćamo se u dogovoreni svijet koji ostaje dosljedan i pouzdan. Kad sljedeći put zaspimo, ponovno se nalazimo u svijetu snova, ali najčešće vrlo različitom od onoga koji smo napustili. Svijet snova određen je izostankom kontinuiteta ili stalnosti.

Od početaka zabilježene povijesti, a moglo bi se reći i otkako je čovjek počeo o svojem unutarnjem svijetu raspravljati sa svojim bližnjima, taj svijet snova i halucinacija bio je prozor u drugu stvarnost. To je mjesto na kojem čovjek može ući u svijet duhova, a možda i u područje bogova. Mistici, čarobnjaci i sveci već tisućljećima posjećuju taj alternativni svijet te ga doživljavaju na svoj način pa su pritom razvili tehnike i procese pomoću kojih je na to mjesto moguće ući i napustiti ga po volji. Ti su “putnici” svojim bližnjima opisivali geografiju i strukturu “astralnih ravni” koje su iznenađujuće dosljedne. Sada ćemo se usredotočiti na te mistične tradicije.

ŠAMANIZAM

Šamanizam se smatra najstarijom religijom na svijetu. Zapisi o šamanističkim obredima, pronađeni na crtežima u spiljama, potječu čak iz 6000. g. pr. n. e.

Riječ “saman” potječe iz jezika sibirskih Tunguza. U ruskom jeziku ta riječ ima oblik “šaman”. Značenje joj je “onaj koji zna” ili “onaj koji je pobuđen, potaknut, uzdignut”. Njom su se općenito označavale mnoge tradicionalne uloge,

uključujući vračeve, negromante i ekstatike, ali je šaman u osnovi domorodački praktičar-stručnjak za ulazak u trans, stanje koje njegovoj duši omogućuje putovanje u više i niže svjetove duhova i demona. Šaman "putuje" kroz to izmijenjeno stanje svijesti kako bi ušao u svijet duhova kao posrednik za svoje pleme ili narod.

Postajanje šamanom može se temeljiti na nasljeđivanju, pa se mogućnost putovanja u više i niže svjetove prenosi unutar obitelji, ali se najčešće opaža da pojedinac posjeduje neobične osobine koje upućuju na šamanske sposobnosti. Među njima mogu biti spontano ulaženje u trans, ekstatično ili smeteno stanje ili čak opsjednutost.

Sibir se smatra postojbinom šamana, ali se ta tradicija polako proširila sjevernom Azijom te stigla u Sjevernu, Srednju i Južnu Ameriku. Može se zaključiti da je taj sustav vjerovanja slijedio migracije sjevernoazijskih naroda preko stare prevlake između Sibira i Aljaske te potom silazno kroz kontinentalnu Ameriku.

Premda su se obredi i tradicije tijekom tisućljeća mijenjali, šamanizam i dalje obuhvaća niz osnovnih vjerovanja, a nama je zanimljivo vjerovanje u sposobnost šamana da napusti tijelo i posjeti druge ravni postojanja.

Imam sreću poznavati nekoliko osoba obučeni u šamanskoj tradiciji. Među njima su Gary Plunkett i Sebastian Cheatham, koji redovito doživljavaju šamanska putovanja te druge poučavaju kako postići ta izmijenjena stanja svijesti.

Gary mi je rekao da je uspješno putovanje višim i nižim razinama šamanskog univerzuma uvjetovano poznavanjem simbola i arhetipova na koje će putnik naići kad uđe u ta područja bestjelesnosti.

Mozak mora izaći iz svojeg normalnog stanja kako bi se svijest uzdignula dovoljno da se dosegne stanje u kojem šamansko putovanje može početi. Popularna metoda za to jest šamansko bubnjanje. Poslužit će i svaki opetovani ritam, što će potvrditi zaljubljenici u suvremenu *rave* kulturu, ali se dojmljivost i ritam bubnjeva čine osobito učinkovitim. Um usredotočen na bubnjanje ulazi u stanje transa. Šamanski putnik tada odlazi na drugo mjesto. Posrijedi je "međusvijet", koji se može činiti jednakim našem normalnom svijetu, ali on to nije. Putnik može osjećati kao da se ništa nije dogodilo. Međutim, Gary mi je objasnio kako je najbolje skočiti. U međusvijetu se putnik može nastaviti uspijati u zrak i ne doskočiti na tlo.

Nije li to jednako tipičnom, egzozomatskom iskustvu? Osjet lebdenja jedan je od prvih koje osoba osjeti u egzozomatskom iskustvu, kad se nađe izvan tijela – lebdenja nedaleko od stropa ili na određenoj udaljenosti iza i iznad tijela. Važno je napomenuti da za osobe obučene u šamanskoj tradiciji to mjesto nije dogovorena stvarnost, nego drugo, potpuno identično područje.

Gary mi je objasnio da je međusvijet, iako stvaran, tvorevina mozgovnih banki sjećanja te da sadrži arhetipove i osobne simbole putnika. Drugim riječima, tvore ga sjećanja onoga tko doživljava. Stoga um naizgled vanjsko okruženje međusvijeta stvara prema modelu informacija kojima raspolaže. To je nalik činjenici da u umu posjedujem predodžbu onoga što je u tom trenutku iza moje glave. Znam što bi općenito trebalo biti ondje zato što sam mnogo puta sjedio za ovim radnim stolom u svojoj sobi. Mogu zamisliti prilično precizan model i uvjeren sam da bih u stanju polusanjanja mogao stvoriti predodžbu u svojem vidnom polju.

Kad šamanski putnik uvidi da se nalazi u međusvijetu, mora potražiti svojeg šamanskog vodiča ili totem. To je uvijek životinja koja će putniku prići nedugo nakon njegova dolaska u međusvijet. Katkad će putnik sresti kakvo drugo biće. To je biće najčešće ljudskog oblika i naziva se "učiteljem". Učitelj će se očitovati u liku arhetipa koji za putnika ima određeno značenje. To može biti lik iz književnosti ili filma. Primjerice, u novije vrijeme mnogi putnici susreću Gandalfa iz *Gospodara prstenova*, Spocka iz *Zvezdanih staza* ili Obi Wan Kenobija iz *Ratova zvijezda*. Sve su to arhetipovi mudrosti, a budući da su izmišljeni, očito su arhetipovi stvoreni u unutarnjem svijetu.

Totem ili učitelj će putniku pomoći pronaći takozvani "portal". Portal se razlikuje od tradicije do tradicije, ali najčešće su posrijedi vrata ili neki drugi oblik ulaza. U keltskoj je tradiciji to najčešće stablo s nepravilnim vratima ili ulazom u deblu. To me podsjeća na scene divnog filma *Panov labirint*, Guillerma del Tora, u kojem mlada junakinja Ofelija kroz otvor u stablu kreće na put u podzemni svijet. Del Toro u razvoju svoje upečatljive i iznimno dirljive priče očito koristi simbole europskih šamanskih tradicija.

Kad šamanski putnik pronađe portal, prolazi kroz njega i opaža mogućnost da pođe gore ili dolje. Uz pomoć totema odlučuje kojim će smjerom poći. Ako pođe gore, ući će u, nimalo iznenađujuće, "viši svijet", a ako pođe dolje, naći će se u "nižem svijetu".

Ako putnik na šamanskom putovanju odluči poći u viši svijet, zateći će se na nezemaljskom mjestu prepunom oblaka i maglice. Štoviše, mogao bi letjeti kroz oblake prije nego što se negdje prizemli i sretno mnoga bića, ljudska i životinjska, koja će mu pomagati u razvoju šamanskih vještina.

U šamanskoj je tradiciji niži svijet mjesto bez granica, ali je osjećaj prirodne ljepote ondje osobito jak. Posrijedi je vrlo prirodno okruženje džungle, pustinje ili arktičkog područja.

Sadržaj šamanskog modela pobudio je moje zanimanje jer je očito govorio da egzozomatsko iskustvo obuhvaća potragu i unutarnje putovanje najdaljim dosezima uma, kao i niz susreta na stvarnom mjestu koje postoji u dogovore-